

YARIŞMA VE ÇEKİLİŞLERDE KAZANANLARA ÖDENEN İKRAMİYELERİN VERGİLENDİRİLMESİ

Mustafa İNANÇ*

Günümüzde televizyon ve radyo kuruluşları izlenme oranları (raytinglerini), gazete ve dergiler tirajlarını artırmak amacıyla seyirci ve okurlarına yarışma ve çekilişler tespit etmekte olup, bunun sonucunda para ve mal şeklinde ikramiyeler dağıtmaktadırlar.

Resmi ve özel televizyonlar, radyolar ve çeşitli gazete ve dergiler ile sair şirket ve kuruluşların düzenlemiş oldukları yarışma ve çekilişlere katılmak suretiyle elde edilen para ayınlar ile para ile temsil edilebilen menfaatler, 7338 sayılı veraset ve intikal vergisi kanununun 1. ve 2. maddeleri gereğince ivasız intikal sayıldığından veraset ve intikal vergisine tabi olup, ikramiye kazanan şahıslar bu vergiyi ödemekle mükelleftirler.

Bilindiği üzere yarışma ve çekilişlerde kazananlara ödenen ikramiyelerin istisna tutarını avans kısmı, 25 seri nolu Veraset ve intikal Vergisi kanunu Genel Tebliğinde (12 Haziran 1996 gün ve 22664 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.) yapılan açıklamalar çerçevesinde ikramiyeyi kazananlar tarafından beyan edilmek suretiyle vergilendirilmektedirler.

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4369 sayılı kanunla değişik 16. maddesinin son fıkrasında gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerin % 20 oranında vergilendirileceği ve ikramiyenin aynı olarak ödenmesi halinde, fatura değerinin esas alınacağı belirtilmiştir. Aynı kanunun 7. maddesinin ilk fıkrasında da yarışma ve çekiliş düzenleyen gerçek ve tüzel kişilerin ikramiye kazananların ikramiyeleri üzerinden kesilen vergileri bir beyanname ile bildirmeye mecbur olacakları hükme bağlanmıştır.

Bu hükümler çerçevesinde yarışma ve çekilişlerde kazınlanan ikramiyeler aşağıda belirtilen esaslara göre vergilendirilmektedir.

1. Konuyla ilgili Tanımlar:

a) "Yarışma"; çekiliş yada kura yöntemine başvurulmaksızın önceden ilan edilen bilgi, yetenek, güzellik gibi bazı kriterlere göre müsabaka-

(*) Vergi Denetmen Yrd.

larda üstünlük gösterenlerin (bir seçici kurul tarafından belirlenen iştirakçilere ikramiye verilmesi dahil) seçilmelerini,

b) "Çekiliş"; çekiliş, bahis, iştirak, kura ve benzeri yöntemlere dayanan düzenlemelerle katılımcıların bir bedel ödemedi veya ödedikleri bedelden daha yüksek bir değerde mal edinmelerini,

c) "İkramiye"; düzenlenen yarışma ve çekilişler karşılığında taahhüt edilen ve kazananlara verilmesi gereken nakit dahil her türlü menkul yada gayrimenkul mallar ile sair bütün hak ve alacakları,

d) "Nakit"; tedavülde bulunan Türk parasını ve yabancı paraları (Kıymetli madenler ve bunlardan mamül eşyalar aynı ikramiye olarak değerlendirilir.

e) "Fatura Değeri"; ikramiye-nin aynı olarak ödenmesi halinde intikale konu mala ait fatura tutarını (mal bedelinden ayrı olarak, katma değer vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, taşıt alım vergisi, emlak vergisi eğitime katkı payı, çevre kirliliğini önleme fonu, harç, gümrük vergisi ve diğer giderlerin ikramiye-yi ödeyenlerce karşılanması halinde bu ödemeler fatura değerine dahildir) ifade eder.

2. Yarışma ve Çekilişlerin Kapsamı:

Gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen ve yukarıda tanımlanan

yarışma ve çekilişler sonucunda ödenen ikramiyeler, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu kapsamında değerlendirilerek, istisna tutarını (1.1.1999 tarihinden itibaren 213.000.000.-TL.) aşan kısmı vergilendirilecektir.

Yarışma ve çekilişin, yardım toplanması, kamu hizmetlerine destek olunması eğlence, kültür, tanıtım, anma ve veya kutlama amaçlarıyla düzenlenmiş olması ya da kamu kurum ve kuruluşları, vakıflar ve dernekler (kanunla kurulanlar dahil) cemaatler, spor kulüpleri, okul aile birlikleri, emekli ve yardım sandıkları, görsel ve yazılı basın kuruluşları tarafından düzenlenmiş olması vergilendirilmesine engel değildir.

Yarışma ve çekiliş dolayısıyla ödenen ikramiyelerin vergilendirilmesi için bunların düzenleyen gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunması zorunlu olmadığı gibi tüzel kişilerin kanuni ve iş merkezlerinin Türkiye'de bulunması da şart değildir.

Bu çerçevede;

- Yazılı ve görsel basın başta olmak üzere gerçek ve tüzel kişiler tarafından düzenlenen çekilişler ile bilgi, kültür, deneyim ve sair becerilerin vergilenmesine dayanan yarışmalar.

- Yazılı basının iştirak edilmesini kupon toplamaya bağladığı çekilişler.

• Gerçek ve tüzel kişilerce sunulan mal ve hizmetlerin tanıtımı veya satış hacminin artırılması amaçlarıyla tüketiciye yönelik olarak düzenlenen çekilişler.

ile benzerleri, yarışma ve çekiliş kapsamında değerlendirilecektir.

3. Kazanılan İkramiye **Üzerinden Yapılacak** **Vergi Tevkifatı ve Beyan:**

Yarışma ve çekilişi düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, düzenledikleri yarışma ve çekilişler sonucu ödeyecekleri ikramiyelerin istisna tutarını (1999 yılı için 213.000.000.-TL.) aşması halinde, ikramiyelerin bu tutarı aşan kısmı üzerinden % 20 oranında vergi tevkif etmeye mecbur tutulmuşlardır.

İkramiyenin aynı olarak verilmesi halinde tevkifata o malın fatura değeri esas alınmalıdır. Ancak ikramiyeyi ödeyenlerce, mal veya hizmetin bedelinden ayrı olarak bazı masraflar ile vergilerin (taahhüt alım vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi, eğitime katkı payı, çevre kirlili-

ğini önleme fonu, harç, gümrük vergisi v.s.) üstlenilmesi halinde, bunlar fatura bedeline ilave edilerek bulunacak toplam değer üzerinden vergi tevkif edilecektir.

Tevkif edilen vergiler, "Veraset ve İntikal Vergisi Beyannamesi (Vergi Sorumlulukları için)" ile yarışma ve çekilişin düzenlendiği tarihi izleyen ayın 20. günü akşamına kadar (V.İ.V.K. Madde 9/3) gerçek kişilerce ikametgahlarının, tüzel kişilerce ise kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine beyan edilecek ve aynı süre içinde ödenecektir.

• Yarışma veya çekiliş sonucu nakit olarak verilen ikramiyelerin vergilendirilmesine ilişkin örnek:

(A) TV kanalı tarafından 15.03.1999 tarihinde düzenlenen yarışma programında (X) kişisi 1.000.000.000.-TL. nakit ikramiye kazanmıştır. Söz konusu ikramiyenin ödenmesi sırasında tevkif edilecek vergi aşağıdaki şekilde hesaplanmalıdır.

İkramiye Tutarı	: 1.000.000.000.-TL.
İstisna Tutarı (1999 yılı için) (-)	: 213.000.000.-TL.
Vergi Tevkifatına Esas Matrah	: 787.000.000.-TL.
Hesaplanan V.İ.V. Tutarı	: 157.400.000.-TL.
(787.000.000. x % 20=)	
Ödenecek İkramiye Tutarı	: 842.600.000.-TL.
(1.000.000.000. - 157.400.000. =)	

Örneğimizde ödenen ikramiye üzerinden (A) TV kanalınca tevkif edilen 157.400.000.-TL. tutarındaki vergi, 20.04.1999 günü akşamına kadar tarha yetkili vergi dairesine vergi sorumluları için düzenlenmiş Veraset ve İntikal vergisi beyannamesi ile beyan edilerek aynı süre içerisinde ödenecektir.

• Katma Değer Vergisi dışındaki masrafların ikramiyeyi kazanana ait olması halinde, verilen ikramiyelerin vergilendirilmesine ilişkin örnek:

Arabanın fatura değeri	: 4.920.000.000.-TL.
- Arabanın bedeli	4.000.000.000.-TL.
- K.D.V.	920.000.000.-TL.
İstisna tutarı (1999 yılı için)	: 213.000.000.-TL.
Vergi Tevkifatına esas matrah	: 4.707.000.000.-TL.
Tevkif edilecek vergi tutarı	: 941.400.000.-TL.

(C) Limited Şirketi, çekilişe konu arabanın katma değer vergisi dahil fatura değeri üzerinden tevkif edilmesi gereken 941.400.000.-TL. vergiyi, ikramiyeyi kazanan kişiden tahsil edecek ve 20.04.1999 günü akşamına kadar, sorumlular tarafından kullanılan Veraset ve İntikal vergisi beyannamesi ile tarha yetkili Vergi Dairesine beyan edecek ve aynı süre içinde ödemesi gerekecektir.

• Veraset ve İntikal Vergisi ve diğer masrafların yarışmayı düzenleyen tarafından üstlenilmesi halinde, ikramiyenin vergilendiril-

(C) Limited Şirketi 01.01.1999 - 30.03.1999 tarihleri arasında işletmeden alışveriş yapan kişiler arasında bir kişiye 15.03.1999 tarihinde yaptığı çekilişte katma değer vergisini de üstlenerek bir adet otomobil vermiştir. Söz konusu şirket katma değer vergisi dışındaki vergi ve masrafların talihliye ait olacağını ilanını da belirtmiştir.

Bu bilgilere göre, ikramiye üzerinden tevkif etmesi gereken vergi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

mesine ilişkin örnek:

Ezgi Anonim Şirketi, 20.03.1999 tarihinde yapılacak yarışmayı kazanana 130 m², 10.000.000.000.-TL. değerinde bir daire vereceğini ve Veraset ve İntikal Vergisi dahil bütün masrafların kurumlarınca karşılanacağını ilan etmiştir.

Söz konusu daire ve bu dairenin yarışmayı kazanana devri dolayısıyla Ezgi Anonim Şirketince karşılanacak vergi ve masraflar aşağıda gösterilmiş olup, tevkif edilmesi gereken Veraset ve İntikal Vergisi aşağıdaki gibi hesaplanmalıdır.

Dairenin Değeri : 10.000.000.000.-TL.

Teslime İlişkin Vergi ve Masraflar : 165.000.000.-TL.

- K.D.V. 100.000.000.-TL.

(10.000.000.000. x % 1)

- Tapu Harcı 60.000.000.-TL.

(10.000.000.000. x % 6)

- Eğitime Katkı Payı 5.000.000.-TL.

Dairenin değeri ile vergi ve masraflar top. : 10.165.000.000.-TL.

Bu tutar, yarışmayı kazanana sağlanan net tutardır. Örnekte, Veraset ve İntikal Vergisi Ezgi Anonim Şirketince üstlenemediğinden, bu tutardan istisna tutarı düşüldükten sonra (10.165.000.000. - 213.000.000.= 9.952.000.000.-TL.) hesaplanacak vergi tutarının da yarışmayı kazanana sağlanan bir menfaat olarak, ivasız intikal

kapsamında değerlendirilmesi ve vergi matrahına dahil edilmesi gerekecektir.

Buna göre tevkifat oranının % 20 olduğu dikkate alındığından, yarışmayı kazanana sağlanan brüt menfaat tutarı aşağıdaki basit orantı yoluyla;

$$\begin{array}{rcl} 80 & & 100 \\ 9.952.000.000. & & X \end{array}$$

$$X = \frac{9.952.000.000. \times 100}{80} = 12.440.000.000.-\text{lira olarak hesaplanacaktır.}$$

Tevkif matrahı : 12.440.000.000.-TL.

Hesaplanan Veraset ve İntikal V. : 2.488.000.000.-TL.

(12.440.000.000. x % 20)

Ezgi Anonim Şirketi sözkonusu vergiyi 20.04.1999 günü akşamına kadar "Sorumlular tarafından kullanılan Veraset ve İntikal Vergisi be-

yannamesi" ile bağlı bulunan Vergi Dairesine beyan ederek ödeyecektir.

4. Yarışma ve çekilişlere ilgili olarak beyanname vermeyecek olanlar:

Yarışma ve çekilişlerde kazananlara verilen ikramiyenin değerinin istisna haddinin altında kalması halinde, bu tutar üzerinden yarışma ve çekilişi düzenleyenlerce vergi tevkif edilmeyecek ve beyanname verilmeyecektir. Ayrıca bu tür ikramiye kazananların kazandıkları bu ikramiyeler nedeniyle beyanname vermeyecekleri tabidir.

SONUÇ:

Televizyon, radyo kanallarının, gazetelerin, özel şirketlerin yarış-

ma ve çekiliş çılgınlığının vergisel alanda yapılan düzenlemelerle, dizginlenmesi, ikramiye kazananların intikaller sonucunda elde ettikleri ivazsız kazanımların, devletin bu kazanıma ortak olması sonucuna doğurmuş, bu şekilde kişilere intikal eden ivazsız tasarrufların daha sağlıklı bir şekilde vergilenmesi sağlanmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar

1. 73738 sayılı V.İ.V Kanunu
2. 28 No.lu V.İ.V.K. Genel Tebliği.